
Fordelingsutvalget

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
09/56461

Dato
7.9.2009

Høringsuttalelse fra Fordelingsutvalget – Forslag til endringer i ”Forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner”

Fordelingsutvalget (FUV) har vurdert departementets forslag til endring av forskriftens § 2 første ledd c). Utvalget mener at det ikke er vår oppgave å uttale oss om de politiske dimensjonene ved forskriften, men vil peke på noen konsekvenser og forvaltningsmessige sider ved forslaget.

1) Forholdet mellom §§ 1 og 2 første ledd c)

Formålet med tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner er fastslått i forskriftens § 1. Sentralt står formålet å sikre organisasjonene som arena for medbestemmelse og demokrati. Slik FUV har tolket forskriften, er det særlig viktig at nettopp ungdomsorganisasjonene skal legge til rette for lik deltakelse for alle - uten hensyn til etnisitet, kjønn, seksuell orientering eller nedsatt funksjonsevne. Organisasjonene skal være en arena der ungdom lærer demokrati i praksis - en lærdom de kan ta med i samfunnslivet forøvrig.

Utvalget er enig i at det må finnes en balanse mellom vern av trosfriheten og vern mot diskriminering. Fra utvalgets side er det imidlertid ikke innlysende at denne grensen skal trekkes på samme måte i forskriften som i lovverket knyttet til arbeidsliv og samfunnsliv. Det er dels andre hensyn som gjør seg gjeldende ved tildeling av statsstøtte til ungdomsorganisasjoner enn eksempelvis i arbeidslivet. Statsstøtten til ungdomsorganisasjonene skal tjene et formål, og fremme adferd i tråd med formålet - de organisasjonene som ikke ønsker å følge disse prinsippene vil imidlertid stå helt fritt til å organisere sitt arbeid og fastsette sine vedtekter slik de selv ønsker.

Dermed vil forskriftens §§ 1 og 2 stå i kontrast til hverandre, noe som må sees på som en svakhet i forvaltningen av denne.

2) Forslagets innhold

Slik Fordelingsutvalget vurderer det, er de endringer som foreslås i forskriften så vidtgående at det i praksis ikke vil være mulig for utvalget å fastsette hvilken forskjellsbehandling som vil være i strid med forskriften.

Departementets forslag fastsetter at forskjellsbehandlingen må ha et saklig formål, og ikke være uforholdsmessig overfor den som rammes. For det første vil det være organisasjonene selv som fastsetter om formålet er saklig. Dette vil utvalget ha svært begrensede muligheter til å overprøve

- det vil i praksis være tilstrekkelig at organisasjonen viser til egne vedtekter eller organisasjonens formål. Det vil, slik bestemmelsen er foreslått formulert, ikke være et vilkår at den diskriminerende bestemmelsen følger for eksempel av organisasjonens teologiske syn. Også ikke-religiøse organisasjoner vil kunne påberope seg saklige formål ut fra egne vedtekter og organisasjonens egenart, noe departementet også selv påpeker.

I forslaget forsøkes oppstilt en skranke ved at forskjellsbehandlingen ikke skal være uforholdsmessig inngripende overfor den som rammes. Det er vanskelig å se at dette, som kan være en skranke i det øvrige lovverk som for eksempel i arbeidsforhold regulert etter arbeidsmiljøloven, vil ha noen praktisk betydning i en frivillig organisasjon. Behovet for å være medlem i en frivillig barne- og ungdomsorganisasjon vil neppe være så prekært at den som støtes ut, den som ikke får tillitsverv eller på annen måte ikke får fulle demokratiske rettigheter, rammes på en uforholdsmessig måte. Han/hun vil jo ordinært kunne melde seg inn i en annen organisasjon med andre vedtekter.

Forholdsmessighetskriteriet vil dermed i seg selv neppe få noen betydning som skranke for diskriminering, og kriteriet vil i ethvert fall være kategorisk umulig å benytte for utvalget for å underkjenne diskriminerende vedtekter. Det vil samtidig ikke være heldig om utvalget skal være en form for sensurerende instans i forhold til vedtekter som fastsetter organisasjonens rett til forskjellsbehandling. I tillegg vil ingen andre enn organisasjonen selv kunne avveie behovet for forskjellsbehandling opp mot hensynet til den som rammes, i og med at det er og må være organisasjonen selv som definerer behovet.

Slik bestemmelsen nå foreslås, innebærer den derfor ingen skranker for forskjellsbehandling organisasjonene måtte ønske å fastsette i sine vedtekter, og det åpnes for forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn, etnisitet, seksuell orientering, nedsatt funksjonsevne, alder eller andre formål. FUVs vurdering er, som nevnt tidligere, at forskriftens formål ved dette i praksis endres radikalt.

FUV mener at dagens ordlyd bør beholdes. Dersom den skal endres i den retning departementet forslår, må det tilstrebes å etablere skranker mot forskjellsbehandling som ikke følger av organisasjonenes teologiske prinsipper. Med andre ord må forskjellsbehandling kun tillates på bakgrunn av en organisasjons religiøse trosgrunnlag. Dermed oppnås formålet om trosfrihet, samtidig med at det settes en grense for hvilke grunnlag organisasjonen kan påberope seg for diskriminering.

3) Forholdet mellom departementets forslag og forskriftens § 2 tredje ledd d) og e)

I forskriftens § 2 tredje ledd d) heter det at tilskudd ikke gis til organisasjoner med støtende formål, herunder rasistiske organisasjoner. I § 2 tredje ledd e) heter det at det ikke gis tilskudd til organisasjoner som fremmer negative holdninger til mennesker på basis av kjønn, etnisitet, religion, nedsatt funksjonsevne eller seksuell orientering.

Departementets forslag kan gjøre at flere organisasjoner kommer i konflikt med disse to punktene. Departementet må derfor vurdere om disse to punktene bør endres dersom endringsforslaget opprettholdes.

4) Likebehandling og forutsigbarhet

Det er viktig at Fordelingsutvalget som forvaltningsinstans har et regelverk å forvalte som i så liten grad som mulig åpner for skjønnsmessig behandling. Dette vil sikre likebehandling av organisasjonene, samt øke rettsikkerheten og forutsigbarheten i ordningen.

Med hilsen

Ramborg Elvebakk (sign)
leder av Fordelingsutvalget

Carl F. Gjerdrum (e.f.)
rådgiver